

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์

“พาลापทาน — ความประพฤติของคนพาล”

พาลापทาน อ่านตามภาษาบาลีว่า พา - ลา - ปะ - ทา - นะ มาจากคำว่า พาล (ไม่รู้ความจริง, เหลา, คนพาล) กับคำว่า อปทาน (ความประพฤติ) รวมกันเป็น พาลापทาน หมายถึง ความประพฤติของคนพาล เมื่อกล่าวถึงธรรมแล้ว ไม่มีสัตว์ ไม่มีบุคคล ไม่มีตัวตน มีแต่ธรรมเท่านั้นที่เกิดขึ้นเป็นไป ธรรมทั้งหลายที่เป็น อกุศล มีความไม่ละอายต่อบาป และความไม่เกรงกลัวต่อบาป เป็นต้น ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นก็ทำให้เป็นคนพาล เป็นคนเหลา เป็นคนไม่รู้ความจริง ขณะที่อกุศลธรรมเกิดขึ้นนั้น เหลา ไม่สามารถเข้าใจถูกเห็นถูกในสิ่งที่มีจริงตามความเป็นจริงได้เลย เมื่อถูกอกุศลธรรมครอบงำ ก็เป็นผู้ที่คิดชั่ว พูดชั่ว ทำชั่ว นี่แหละคือความประพฤติของคนพาล ตามข้อความในพระสูตรตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ติกนิบาต จินตสูตร ดังนี้

“ดูกร ภิกษุทั้งหลาย นี่ลักษณะ นิमित (เครื่องหมาย) อปทาน (ความประพฤติ) ของคนพาล มี ๓ อย่าง ๓ อย่างคืออะไรบ้าง? คือ คนพาลในโลกนี้ ย่อมเป็นผู้คิดอารมณ์ชั่วโดยปกติ พูดคำชั่วโดยปกติ และทำการชั่วโดยปกติ ก็ถ้าคนพาลจักไม่เป็นผู้คิดอารมณ์ชั่วโดยปกติ พูดคำชั่วโดยปกติ และทำการชั่วโดยปกติแล้วไซ้ คนฉลาดทั้งหลายจะพึงรู้จักเขาได้อย่างไรว่า อัสตบุรุษผู้นี้ เป็นคนพาล ก็เพราะเหตุที่คนพาลย่อมเป็นผู้คิดอารมณ์ชั่วโดยปกติ พูดคำชั่วโดยปกติ และทำการชั่วโดยปกตินั้นแล คนฉลาดทั้งหลายจึงรู้จักเขาได้ว่า อัสตบุรุษผู้นี้ เป็นคนพาล นี่แล ภิกษุทั้งหลาย ลักษณะ นิमित อปทาน ๓ อย่างของคนพาล”

พระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง แสดงถึงสิ่งที่มีจริง เพื่อความเข้าใจถูกเห็นถูกต้องตรงตามความเป็นจริงของธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่มีจริงและมีจริงในชีวิตประจำวัน เพราะมีแต่ธรรมเท่านั้นที่เกิดขึ้นทำกิจหน้าที่ แม้แต่ในเรื่องของความประพฤติของคนพาล ก็ทรงแสดงไว้ เป็นเครื่องเตือนที่ดียิ่งสำหรับผู้ที่ยังมีกิเลสอยู่ จะได้รู้จักตัวเองว่า ยังไม่พ้นจากความเป็นพาล แม้ว่าโดยสภาพธรรมแล้ว ไม่มีสัตว์ ไม่มีบุคคล ไม่มีตัวตน มีแต่ธรรมเท่านั้น เพราะมีธรรมฝ่ายไม่ดีเกิดขึ้นเป็นไป จึงเรียกว่า คนพาล ทำให้ไม่รู้ความจริง ส่วนใหญ่แล้วเมื่อเป็นปุถุชน ก็ย่อมเป็นไปด้วยอำนาจของอกุศลธรรมเป็นส่วนใหญ่ อกุศลจิตจึงเกิดขึ้นมากในชีวิตประจำวัน คนพาลก็มีหลากหลายตามความเป็นไปของสภาพธรรมฝ่ายที่ไม่ดี เช่น คนพาลที่หยาบปราภฏซัด คือคนที่ทำบาปกรรม ทำทุจริตกรรมประการต่างๆ มีฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม พูดเท็จ พูดส่อเสียด เป็นต้น พาลที่ละเอียดกว่านั้น แม้ไม่ได้ทำอกุศลกรรมประการต่างๆ แต่ก็ยังไม่พ้นจากความเป็นคนพาล เพราะยังมีอกุศลธรรมเกิดขึ้นเป็นไป แม้ไม่ได้ล่วงเป็นทุจริตกรรมก็ตาม ซึ่งจะต้องพิจารณาไปแต่ละขณะจิตจริงๆ กล่าวคือ ขณะที่จิตไม่ดี คืออกุศลจิตเกิดขึ้น มีความติดข้องต้องการยินดีพอใจในสิ่งหนึ่งสิ่งใด

หรือ มีความโกรธ ความไม่พอใจเกิดขึ้น เป็นต้น ก็ชื่อเป็นคนพาล เป็นคนไม่ดีแล้วในขณะนั้น เพราะเป็นอกุศล บางคนอาจจะบอกว่าเกิดมาแล้วไม่ได้ทำผิดอะไร สบายอยู่แล้วก็สบายต่อไป ก็เป็นคนพาลอีกเหมือนกัน เพราะไม่รู้ตามความเป็นจริงของสิ่งที่มีจริงเลย และความเป็นพาลที่มีโทษมาก อันตรายมากกว่าอย่างอื่น คือความเห็นผิดคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ประพฤติปฏิบัติผิดและสอนในสิ่งผิดๆ กระจายความเห็นผิดก่อโทษให้กับชนหมู่มาก ทำให้ชนทั้งหลายออกจากพระธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทำลายทั้งประโยชน์ตนและประโยชน์ของผู้อื่น และทำลายพระธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าซึ่งก็เท่ากับทำลายพระสรีระของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วย ซึ่งเป็นโทษที่ยิ่งกว่าโทษใดๆ

ในฐานะที่ยังเป็นผู้มีกิเลสอยู่ แต่ละบุคคลควรอย่างยิ่งที่จะพิจารณาตนเองอยู่เสมอว่าเราเป็นคนพาลบ้างหรือไม่? ตามความเป็นจริงแล้ว ขณะใดที่อกุศลจิตเกิด ขณะนั้นจะบอกว่าเป็นผู้มีปัญญาไม่ได้เลย และส่วนมากมักจะคิดว่า คนที่มีความชั่วมากๆ มีอกุศลมากๆ เท่านั้น ที่เป็นคนพาล โดยลืมนึกไปว่า อกุศลจะมากหรือน้อย ก็คือเป็นพาล เพราะฉะนั้นโทษจะมากหรือน้อย ก็คือโทษ โทสะจะมากหรือน้อย ก็คือโทษ เพราะฉะนั้น แทนที่เราจะไปดูคนอื่นว่าเขาเป็นคนพาล แล้วเราเป็นคนพาลหรือไม่ ขณะใดเป็นอกุศล ขณะนั้นเป็นคนพาลแน่ๆ

เรื่องของอกุศลธรรมทั้งหลายเป็นเรื่องของคนพาล ไม่ใช่เป็นของบัณฑิต อกุศลธรรมเหล่านั้นเมื่อเกิดขึ้นแล้วย่อมดับไป แต่ไม่สูญหายไปไหนจะสะสมสืบต่อไปในจิตขณะต่อไป ซึ่งสามารถจะเป็นปัจจัยให้เกิดการกระทำทุจริตกรรมประการต่างๆ ทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ เป็นไปเพื่อความเดือดร้อนแก่ชนหมู่มากได้ เพราะฉะนั้น แต่ละบุคคลสามารถเข้าใจธรรมได้ เพราะการทรงแสดงพระธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่ออนุเคราะห์ผู้ไม่รู้ เช่น ขณะโกรธ ขณะนั้นมีความไม่รู้อย่างแน่นอน ไม่เห็นโทษของความโกรธใดๆ จึงโกรธ ถึงแม้โกรธแล้ว ขณะนั้นก็ไม่รู้อีกว่าจะไปเกิด ณ ที่ไหน จากความโกรธ นั้นถ้าเป็นความโกรธที่มีกำลังจนถึงประทุษร้ายเบียดเบียนผู้อื่น เพราะอกุศลธรรมทั้งหลายให้ผลเป็นทุกข์เท่านั้น นี่ก็แสดงให้เห็นว่าถ้าเป็นผู้รู้เหตุรู้ผลจริง ๆ ย่อมคำนึงถึงผลของสิ่งที่เกิดจากความประพฤติเป็นไปในโลกนี้ ถ้าความประพฤติเป็นไปในโลกนี้เป็นอกุศลมากๆ โลกหน้าเป็นอย่างไร ก็รู้ได้เลย โดยอาศัยพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงเป็นที่พึ่ง เพราะฉะนั้น พาลกับบัณฑิตก็ต่างกันตรงที่ว่าคนพาลไม่ได้คิดถึงอกุศลที่เกิดขึ้นว่าจะเป็นเหตุไปสู่ภพภูมิไหน แต่ถ้าเข้าใจจริงๆ ก็สามารถมีปัญญาเป็นบัณฑิตเห็นโทษของอกุศลแม้เพียงเล็กน้อย ไม่ใช่แต่เฉพาะชาตินี้ชาติเดียว ยังจะต้องติดตามไปอีก นี่คือประโยชน์จากการฟังพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง ทำให้รู้จักตัวเองตามความเป็นจริง รู้ความไม่ดีคือรู้ความเป็นพาลที่มีอยู่ในใจของตัวเอง บุคคลผู้ ที่เห็นประโยชน์ของพระธรรมเท่านั้นที่จะเป็นผู้ได้ประโยชน์จากพระธรรม ซึ่งไม่ว่าทุกคนจะเป็นอย่างไร เพราะพระธรรมไม่ได้สาธยายกับทุกคน เมื่อเป็นเช่นนี้ โอกาสที่ประเสริฐที่สุดในชีวิต คือ ได้ฟังพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง สะสมความเข้าใจถูกเห็นถูกไปทีละเล็กละน้อย สะสมเป็นที่พึ่งต่อไป เพราะทุกคำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูลเท่านั้น

ชมรมบ้านธัมมะ มศพ. : www.dhammahomefellowship.com, โทร. ๐๘๑-๘๓๒๐๕๗๗